

A város és az inségmunkasegély

Az inségadók jövedelme lényegesen alul marad a várakozásokon

(A Délmagyarország munkatársától.) A hétfői tanácsülésen dr. vitéz Szabó Géza népjóléti tanácsnok javaslatára elhatározta dr. Pálffy József polgármesterhelyettes, hogy felterjesztést intéz a belügyminiszterhez és kéri a nyolcvanezer pengős inségmunkasegély második részletének sürgős kiutalását. A belügyminiszter ugyanis — mint emlékeztet — a város inségmunkasegélyét nyolcvanezer pengőben alapította meg és ennek az összegnek a felét, negyvenezer pengőt novemberben kiutalta. A város azonban az év utolsó napjáig 106.984 pengőt jelölt ki az inségmunkákra, mivel pedig erre a kiadásra csupán 88.605 pengő volt a fedezet, 18.383 pengőt a város háztartási alapjából vett kölcsön és ez a pénz most nagyon hiányzik a főpénztárból. Az inségmunka költségeinek fedezetéül használták fel a közmunkák alapjából 1015 pengőt, a belügyminiszter által kiutalt 40.000 pengő segélyt, az inségadók befolyt jövedelmét 47.482 pengőt és egy másik alapból 108 pengőt. Az inségadók jövedelme lényegesen alul maradt

a várakozásokon, ez az oka annak, hogy a fedezet ilyen hamar kimerült.

Felterjesztésében közli a polgármester, hogy Szegeden decemberben 3002 munkanélkülit tartottak nyilván, január elsejétől kezdve a nyilvántartott munkanélküliek száma 4007-re emelkedett, ami 25 százalékos növekedésnek felel meg. Az inségmunkák keretében novemberben 2563 munkanélkülit foglalkoztattak, decemberben 3428-at, ezeken kívül 250 szellemi munkanélkülit havi 30 pengő javadalmazással. Hivatkozik a polgármester arra is, hogy január 15-ig a városi főpénztár további 15.427 pengőt előlegezett az inségmunkák költségeire és így a népjóléti ügyosztály eddig összesen 33.811 pengővel tartozik a háztartási alaphoz. Ezt a tekintélyes összeget a mai szorult pénzügyi helyzetben a legrövidebb ideig sem nélkülözheti a város, mert már a tisztviselők fizetése is csak állandó nehézségek között történhet meg. A polgármester sürgős intézkedést kér.

„A helyzet orvossága az egyenlő és titkos választójog”

Kéthly Anna beszámolója — Peyer Károly, Malasits Géza és Györki Imre beszédel a szociáldemokrata párt vasárnapi gyűlésén

(A Délmagyarország munkatársától.) Kéthly Anna, Szeged szociáldemokrata képviselője vasárnap délelőtt a Korzó Moziban impozáns nagygyűlésen mondotta el beszámoló beszédét. A nagygyűlésen beszélt még Malasits Géza, Peyer Károly és dr. Györki Imre. A mozi hatalmas terme zsúfolásig megtelt. Dr. Valentiny Ágoston nyitotta meg a gyűlést, majd

Kéthly Anna

beszélt:

— A jelenlegi rendszer — kezdte —, nem tarthatja fenn magát, mert egy rendszernek addig van csak létjogosultsága, ameddig az életről gondoskodni tud. A mai rendszer erre képtelen. A termelő eszközök tökéletessé váltak, a gépek állandóan fejlődtek és ezzel egyidejűleg az emberek életmódja fokozatosan sülyedt, egészen a barbár korig. A vásárlóképeség csökkent, a fogyasztás lezuhant. A világ tárházaiban hatalmas készletek maradtak eladatlanul és a kapitalizmus úgy segít magán, hogy ezeket a készleteket elpusztítja, csak hogy az árakat tartani tudja. Az emberiség felháborodva, lázadva látja, hogy állatok etetnek buzával akkor, amikor millióknak betevő falat sem jut. Az bizonyos, hogy amikor mi a magyar viszonyokat akarjuk bírálni, nem mondhatjuk, hogy itt nem hatott a világválság. De meg kell állapítani, hogy nálunk az uralkodó rendszer mindent megtett annak az érdekében, hogy ezeket a hatásokat kiszélesítse.

— Semmi könnyítést nem kaptunk a rendszer embereitől — folytatta —, akik elbujtak a világválság takarója mögé. Ez nem ellenzéki szónoki frázis, erre bizonyítékok vannak. Aki az elmúlt hónapokban figyelemmel kísérte a képviselőházi üléseket és hallott az elmúlt évtized zárszámadásainak vitájáról, az előtt ezek a bizonyítékok nyilvánvalóak.

Kéthly Anna ezután ismertette a zárszámadások egyes tételeit. Több elkeseredett közbeszólás hangzott el.

— Néhány héttel ezelőtt, itt Szegeden, egy másik moziban szintén politikai gyűlés volt — mondotta ezután. Egy közbekiáltó

a hadikölcsönösökre

hívta fel a szónok figyelmét, mire a szónok gunyosan azt válaszolta, hogy nagy államférfi, mert azt hiszi, hogy megtudja oldani ezt a kérdést. Nem is kell ehhez nagy államférfinak lenni, hogy az elherdált milliókból ezeket a kötelezettségeket váltották volna be. Szabad-e és tud-e többet költeni az a háziasszony, akinek a férje szombatnként odaadja egész heti keresetét? Nem és az állam mégis így gazdálkodik. Ez a gazdálkodás azután kiterjedt a kisebb közületekre is, szinte rákényszerítették őket a pazarlásra.

A városokra rákényszerítették a Speyer-kölcsönt és eladósították őket,

nem tudni kinek az érdekében és kinek a közvetítésére. Rákényszerítették a városokat az inséglevele, azzal, hogy a nagyszabású inségadóbeszedés és a befolyt adóból csak a morzsákat adták vissza, egytized, egyhuszadrészt annak, amit a lakosságtól beszedtek.

— A múlt év eseményeiből megállapítható, hogy a gazdálkodást így folytatni tovább, egyenlő a zsákutcába jutással, a falkamenéssel. De megállapíthatjuk azt is, hogy a felismerés ellenére a dolgok ma is mennek tovább, úgy, mint eddig. Károlyi után jött Gömbös. Meg kell állapítani, hogy amikor ez a kormány következett, sokan voltak azok, akik reménykedéssel fogadták. Az emberek valamit vártak az erőyes fellépéstől. A mi közvéleményünkben nem él a francia forradalom után kialakult nyugati demokrácia szelleme, a polgári szabadságjogok hagyományai, a mieink szívesen nézik, ha valaki, egy ember, erőyes, ha kiáll. Éppen ezért, amikor a diktatura kísérteit jelentkeztek, azt mondták, hogy nem baj, ha nem lesz demokrácia, ha lesz fascizmus, fő, hogy az életet biztosítsák. Csak hogy 1933-ban élünk és mindenkinek meg kell tanulnia, hogy

az élet lehetősége, a kisegyzistenciák vásárlóképesége attól függ, hogy van-e beleszólásuk a politikába.

— Aki nem követel beleszólást, nem kap kenyeret sem. Mi, szocialisták megtanultuk, hogy számításba vesszük a társadalomban működő erőket. Mi akkor is, amikor a Gömbös-kormány hivatalba lépett, nem a szavakból, nem a kísérletekből ítéltünk, hanem azokból az erőkből, amelyre támaszkodni akart. Elképzelhető-e ettől a rendszertől az adók csökkentése, a kartellek letörése, a költségvetés lefaragása, a mamutfizetések, az álláshalmazások megszüntetése?

— A költségvetést azonban mégis le kell fagyni. Csökkentik tehát a kulturális és a szociális kiadásokat. De ezzel meg együtt jár a földalatti morajlás, amely tiltakozás a hetedik bór lehozása ellen. Ezt a morajlást rendszertől uton kell elhallgattatni, tehát amit a kulturális kiadásoknál lefaragtak, azt a rendszertől odacsapják. Bizalmatlanul néztünk a dolgok elébe és sajnos, jó profétának bizonyultunk: szavakon kívül mást nem kaptunk. Az a meggyőződésünk, hogy egészen más erőkre kellene támaszkodni: a munkásságra és a haladó polgárságra, a teherviselőkre annak, aki itt rendet akar teremteni. Gömbösnek vannak erőyes gesztusai, de nem volt bátorsága, hogy szakítsa a multtal.

— Mit akar csinálni, merre akar menni? — folytatta beszédét. Ezt kérdezzük tőle. A mult évben is 100 millió volt a költségvetési hiány.

Itt nem lehet új adókkal operálni.

Kísérleteznek ugyan egy belföldi kölcsönrel, de vajon hol, kinél fogják azt előteremteni? Látszólag a nagytőkére építenek, de az bizonyos, hogy a kicsik fogják megfizetni.

— Van azonban egy kivezető út: a titkos választójog.

— Éljen a titkos választójog! — kiáltotta ekkor a gyűlés közönsége.

— Egy tiszta jog és egy tiszta választás a megmenekülés útja, hogy kenyeret adhassunk annak, aki éhez, hogy az inségéseket megsegíthessük. A termelőnek, az adófizetőnek a parlamentje az, amely ebből az állapothoz megtalálja a kivezető utat. De a titkos választójog csak akkor lesz valósággá, ha ez a kívánság az ország akarata lesz, ha nem lesz egyetlen ember sem, aki ezért nem harcolna. Ebben a kérdésben egységes közvéleményt kell kialakítani és ez az egységes közvélemény rákényszeríti majd a kormányt a titkos választójog bevezetésére.

Kéthly Anna beszédét percekig tartó tapssal fogadták. Ezután

Malasits Géza

országgyűlési képviselő beszélt. Azzal kezdte beszédét, hogy egy régi perzsa közmondás szerint akkor boldog az ország, ha az ásó, kapák fényesek, a csűrök telve vannak és a börtönök üresek. A mai termelési rendszer mellett ez lehetetlenség. Amerikában és Európában hét ipari államában 14 millió munkanélküli volt néhány évvel ezelőtt. Ma a számuk 30 millióra emelkedett. Ezek évi bérvesztése 4 millió font sterling, azaz 100 milliárd aranyfrank. Ez mutatja legjobban az ipari államok elszegényedését. Ez a rendszer lejártá magát, helyébe észszerűbbet, emberibbet kell teremteni.

Magyarországon a munkanélküliek száma meghaladja az 1 milliót.

Budapestben minden ötödik ember inségsegélyre szorul. A legsúlyosabb válság a mezőgazdaságot szorongatja. De a mezőgazdaság megsegítését a nagybirtok kapja, hogy tovább is fenn tarthassa magát. A bolettából a kisgazdának haszna nincs. Ez a mezőgazdaság nem képes el tartani a mezőgazdasági munkásságot, amelynek majdnem a fele ellátatlan. Azt kell tenni, amiért a szociáldemokrata párt harcol: meg kell teremteni az egységes földreformot. A jövő nem a nagybirtoké, a jövő a szabad és független termelő egyedeke.

— A kisipari válság oka a mezőgazdasági termelvények árzuhanása. A nép keresetképtelen és ezek hatása alatt szenved a kisipari osztály. Ezt a játékot tovább folytatni nem lehet.

Beszéde végén azt hangoztatta, hogy a 40 órás munkahét helyett 30 órás munkahét bevezetéséről kellene tárgyalni. Kétségesen a sok baj láttára mégse szabad, mert minden ilyen válság után talpára ugrott a nép.

Ezután

Peyer Károly

országgyűlési képviselő mondott beszédet. Foglalkozott azokkal az eltolódásokkal, amelyeket a világháború okozott az egyes népek és államok között. A győztes államok nemcsak területileg csonkították meg a háborúvesztés államokat, hanem gazdaságilag is. A pénz hajszaicsőveken keresztül szivódik ki a legyőzött államok közgazdasági életéből és ömlik bele a győztes államok bankjaiba. Ezekben a bankokban halmozódik föl az arany és hever tétlenül akkor, amikor a világon huszonnégy millió ember vergődik munkanélküliségben. Európa pusztulásnak indult ennek az örült politikának következtében és az egyes államok vámbatárokkal fokozzák a végzetes elszigeteltséget. Ez az oka annak, hogy a buza, amely Magyarországon már nyolc pengőért sem adható el, Franciaországban 23, Olaszországban 33, Csehszlovákiában 25 pengő, a hetven filléres magyar hus pedig Svájcban 10 pengő. Ez a most folyó háború sokkal gyilkosabb, sokkal katasztrófálisabb, mint volt az a háború, amely a lövészárkokban zajlott le. Kivezető utat belőle nem is igen keresnek azok, akik a hatalmon vannak és akik haszonélvezői ezeknek a felfordult állapotoknak.

Peyer ezután a magyar viszonyokkal foglalkozott és megállapította, hogy itt még szomorubb a helyzet, mélyebb a válság, a hetven filléres magyar hus pedig világválsággal magyarázni lehetne. A nyílt választójoggal összehozott parlamenti többség vakon hajítja végre a kormányzat rendelkezéseit, így pedig gondolni sem lehet arra, hogy a kormányzati rendszer csökkenteni igyekezzon a ba-